

HƏFTƏLİK BÜLLETEN №9¹

Azərbaycanda və digər Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində COVID-19

24-30 Avqust 2020 üzrə mühüm faktlar və qərarlar

1. COVID-19: ölkə üzrə statistika

30 avqust 2020-ci il: Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın yaydığı məlumata² əsasən həmin gün 135 nəfər yeni növ koronavirus infeksiyasına yoluxmuş, 2 nəfər vəfat etmişdir. Beləliklə, pandemiyanın başlanğıcından bu günədək COVID-19 xəstəliyinə yoluxanların ümumi sayı 36309 nəfərə çatmış, bunlardan 33703 nəfəri sağalmış, 531 nəfəri vəfat etmişdir. Hal-hazırda, 2075 aktiv xəstə mövcuddur. İndiyədək yoluxmanın müəyyən edilməsi məqsədilə keçirilmiş ümumi testlərin sayı 917027 təşkil edir.

2. Mühüm qərarlar

29 avqust 2020-ci il: Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddəti 2020-ci il 30 sentyabr saat 00:00-dək uzadıldı³

29 avqust 2020-ci il: Xüsusi karantin rejiminin sərtləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə⁴

Gəncə, Yevlax, Masallı, Cəlilabad, Mingəçevir şəhərləri və Bərdə, Salyan, Xaçmaz, Goranboy, Göygöl rayonlarında 2020-ci il 31 avqust tarixdən etibarən sərt karantin rejimi ləğv edildi. Bakı, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron rayonunda xüsusi karantin rejimi saxlanılır. Ölkə üzrə muzeylərin və sərgi zallarının fəaliyyəti ilə bağlı məhdudiyyətlər aradan qaldırılır. 10 nəfərədək qruplarda fərdi tədris və repetitor xidmətlərinə icazə verilir.

3. Sahibkarların diqqətinə

28 avqust 2020-ci il: Sahibkarlıq subyektlərində zəruri qayda və tələblərə əməl edilməsinə nəzarət davam edir⁵

Nəzarət tədbirləri keçirilmiş 2142 obyektin 166-da epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena tələblərinin pozulduğu müəyyən edilib. Nöqsanlara yol vermiş vergi ödəyiciləri barədə İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun olaraq protokollar tərtib olunub.

¹ Bülleten USAID tərəfindən dəstəklənən "Kiçik Sahibkarlığın İnkişafına Dəstək Layihəsi" çərçivəsində hazırlanır.

² https://koronavirusinfo.az/files/3/tab_30.08.2020.pdf

³ <https://nk.gov.az/az/document/4730/>

⁴ <https://nk.gov.az/az/document/4731/>

⁵ <https://www.economy.gov.az/article/sahibkarliq-subyektlерinde-zeruri-qayda-ve-teleblere-emel-edilmesine-nezaret-davam-edir/31204>

28 avqust 2020-ci il: Sahibkarlığın İnkişafı Fondu sahibkarlara müraciət edib. Dövlət zəmanəti olmayan mövcud kreditlər üzrə faizlərin subsidiyalaşdırılması davam edir⁶

Pandemiyanın sahibkarlıq fəaliyyətinə mənfi təsirlərinin aradan qaldırılmasına istiqamətlənmiş kompleks tədbirlər çərçivəsində İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığın İnkişafı Fondu dövlət zəmanəti olmayan mövcud kreditlər üzrə faizlərin subsidiyalaşdırılmasını davam etdirir. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 9 iyul tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Koronavirus (COVID-19) pandemiyasından zərər çəkmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin mövcud kredit portfeli üzrə kredit faizlərinin subsidiyalaşdırılması Qaydası"na uyğun olaraq, sahibkarlıq subyektlərinin manatla aldıkları kreditlərə hesablanmış faizlərə görə onlara subsidiyalar verilir. Bu mexanizm dövlət zəmanəti olmayan mövcud 1 milyard manat kredit portfelini əhatə edir və həmin portfel üzrə sahibkarların 10 mart 2020-ci il tarixədək manatla aldıkları kreditlər üzrə faiz dərəcəsinin 10 faiz bəndi dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir. Maliyyələşdirmə mart ayından başlayaraq 12 ay ərzində həyata keçiriləcək. Bu məqsədlə 100 milyon manat nəzərdə tutulub. Bunun 50 milyon manatı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə ayrılan vəsait hesabına, 50 milyon manatı isə Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun vəsaiti hesabına təmin ediləcək. Bu, zərər çəkmiş sahibkarların kredit yükünü azaltmaqla yanaşı, bankların likvidliyinin artırılmasına da müsbət təsir edəcək.

4. Digər Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində pandemiya dönməndə KOS-lara dəstək

4.1. Ukrayna

Hökumət, Ukraynada COVID-19-un ikinci dalğası səbəbindən adaptiv karantin müddətini 1 Noyabrədək uzatmağı planlaşdırır. Prezident KOS-ların uzun müddət davam edən karantin dövründə işlərini davam etdirmələri üçün hər cür imkanların təmin edilməsinin vacibliyini vurğuladı.

20 Avqust tarixinə olan məlumata görə, Ukraynada 488.000 işsiz var ki, bu da keçən illə müqayisədə 77% daha yüksəkdir. 411.000 nəfər dövlət tərəfindən işsizlik müavinəti alır. Karantin dövründə (12 martdan 20 avqusta qədər) Dövlət İşsizlik Mərkəzlərində 431,800 işsiz qeydiyyatda alınmışdır ki, bu da 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 67% çoxdur.

Ukraynada start-up şirkətlərinin 94%-i karantinin indiki mərhələsində bağlanmağı planlaşdırmır, 60%-i öz xərclərini azaltmış, Ukrayna Startup Fonduna əsasən 40%-i hələ də investor axtarışındadır. Ən çox təsirlənən start-uplar turizm, rabitə, və nəqliyyat sektorlarındadır. Ən az təsirlənənlər isə onlayn təhsil, videokonfrans və çatdırılma xidmətləridir.

Əlverişli kreditlər 5-7-9 % " dövlət proqramı çərçivəsində banklar son bir həftə ərzində KOS-lara 650 milyon UAH (20 milyon Avro) dəyərində 246 sayda kredit vermişdir. Bu, proqram mart ayında başladığı gündən bəri 5.5 milyard UAH (169.8 milyon Avro) dəyərində cəmi 2.444 sayda kredit verilmişdir. Son bir həftə ərzində banklar 535,6 milyon UAH (16,5 milyon Avro) dəyərində maliyyə ayırmışlar.

4.2. Belarus

Avropa Komissiyasının rəhbəri Belarus üçün koronavirusla mübarizə məqsədilə 53 milyon avro ayrıldığını açıqladı. 50 milyon avro koronavirus əleyhinə səylərə, 1 milyon Avro - vətəndaş cəmiyyəti və mediaya yönəldiləcək.

⁶ <https://www.economy.gov.az/article/sahibkarligin-i-nkishafi-fondu-sahibkarlara-muraciet-edib/31203>

4.3. Gürcüstan

COVID-19 böhranı nəticəsində Gürcüstanın ixracatı 16,8 % azalmışdır. Geostat hesabatına görə, ölkənin 10 ən böyük ixracat məhsulundan 6-nın ixracatı azaldı. Ən kəskin azalma avtomobil ixracatında (-42.2%) və əczaçılıq məhsullarının ixracatında (% 57.7) müşahidə edilmişdir.

İşsizlik nisbəti keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 0,9% artaraq 12,3% -ə bərabər olmuşdur. Müqavilə ilə işləyənlərin payı işçilərin ümumi sayının 48,6% -dir. 4% özünüməşğulluğun payına düşür.

Gürcüstan hökuməti, vətəndaşları biznes qurmağa və kəndliləri kənd təsərrüfatı fəaliyyəti ilə məşğul olmağa təşviq etmək üçün yeni "Dövlət - Sizin Tərəfdaşınız" adlı proqrama başlayır. Proqram vətəndaşların biznesə fəaliyyətinə başlaması üçün Gürcüstan daxilində 100-dən çox yaşayış məntəqəsindəki 81 icma mərkəzində və 24 ədliyyə evində dövlət xidmətləri ilə təmin edilməsinə imkan verəcəkdir.

4.4. Moldova

Milli Statistika Bürosunun məlumatına görə, 2020-ci ilin birinci yarısında turizm agentlikləri və turoperatorlar 37.500 turistə turistik xidmətlər göstərirlər ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 75.3% azdır. Məlumatlar göstərir ki, turizm agentlikləri vasitəsilə Moldovaya gələn xarici turistlərin sayı 20%, xaricə səyahət edən Moldova turistlərinin sayı 84% azalmışdır.

Covid-19 pandemiyası Moldova Respublikasındakı şərab ticarətinin fəaliyyətinə təsir göstərmiş və onu pərakəndə və onlayn mağazalara yönəlməyə məcbur etmişdir. Daxili satışlar o qədər də ciddi şəkildə təsirlənməsə də, ixracat 50-80% arasında kəskin şəkildə azalmışdır.

Bir neçə ay ərzində 300-dən çox KOS rəqəmsal həllərdən, marketing vasitələrindən, satışdan və onlayn tanıtımdan istifadə etməyi, işlərinin rəqəmsal mühitdə mövcudluğunun təmin etməyi və pandemiya dövründə fəaliyyətlərini davam etdirməyi öyrəndilər. Bu məqsədlə TEKWILL Layihəsi, ODIMM ilə ortaq şəkildə KOS-lara lazımi bilikləri təqdim edəcək "Startup Akademiyası" nı işə salır.

Getdikcə daha çox sahibkar hökumət tərəfindən həyata keçirilən proqramların dəstəyi ilə işlərini rəqəmsallaşdırır. GoOnline platforması sayəsində 61 kiçik müəssisə rəqəmsallaşdırıldı və onlayn ödənişlər və çatdırılma həlləri ilə integrasiya olunmuş veb sahifələr və s. bəhrələndi.

4.5. Ermənistan

ABŞ hökuməti, Ermənistanda Covid-19 ilə mübarizə üçün USAID vasitəsi ilə 1,4 milyon dollar əlavə vəsait ayırmışdır. Kənd təsərrüfatı və turizm sektorlarının dəstəklənməsi üçün ayrılmış 1 milyon dollar daxil olmaqla, iqtisadiyyatın xilas edilməsi və ehtiyacların post-Covid dövrünə uyğunlaşdırması üçün ümumilikdə 4 milyon dollardan çox təcili yardım göstərilmişdir.

Ermənistan Turizm Federasiyasına görə, Ermənistanın turizm sənayesindəki zərərlərin ümumi məbləği təxminən 500 milyon dollardır. Bununla birlikdə, Ermənistanda daxili turizm tədricən daha da aktivləşir.

Bakı, 31 avqust 2020